

pilgrimage of justice and peace

REFLEKTIONER UTIFRÅN PSALM 85
SANNING – BARMHÄRTIGHET – RÄTTVISA – FRED

Baserat på en text ur boken *Reconcile: Conflict Transformation for Ordinary Christians* av John Paul Lederach.

Bearbetad till drama av Kat Bracewell.

Tryckt med tillstånd från författarna.

Översättning från engelska av Kjell Davén.

Psalm 85 från Psaltaren är hämtad från Bibel 2000.

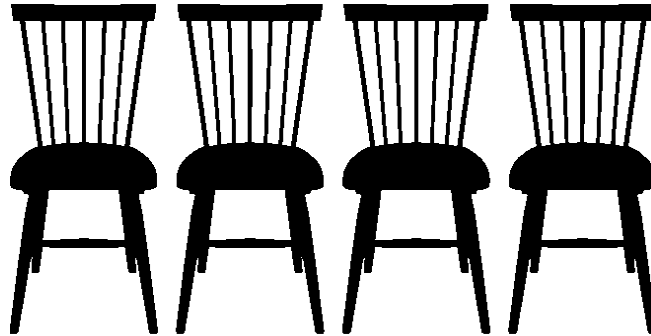
Dramat framfördes internationellt första gången under ledning av Myra Blyth i den ekumeniska fredskonferensen i Sigtuna december 2014.

Översatt och tryckt med stöd från Folke Bernadotteakademin.

Redaktör: Eva-Maria Munck

Formgivning: Johan Cedersjö

© Sveriges kristna råd 2015

Scen: En talare leder ett samtal mellan fyra personer som sitter på varsin stol.

TALAREN: Sanning, Barmhärtighet, Rättvisa och Fred. Vi vill veta vad som bekymrar var och en av er när ni står mitt inne i en konflikt. Kan vi få höra hur ni ser på detta?

(Sanning ställer sig upp)

SANNING: Jag är syster Sanning. Jag är som ljuset som tänds så att alla kan se. När en konflikt uppstår vill jag ta fram vad som verkligen hänt, lägga fram det öppet. Inte någon urvattnad version. Inte någon partsinlaga. Mina medhjälpare är Öppenhet, Ärlighet och Tydlighet. Jag har blivit utvald före mina tre kollegor, därför att de först av allt behöver mig. Utan mig kan de inte komma vidare. När någon finner mig kan jag befria honom.

TALAREN: Syster Sanning, vi har alla varit med om åtskilliga konflikter. Det är en sak som jag alltid är så nyfiken på. När jag talar med den ena sidan i en konflikt säger de att du står på deras sida. När jag talar med den andra sidan hävdar de att du står på deras sida. Mitt i all denna smärtsamma förvirring verkar det som om du kommer och går. Finns det bara en enda sanning?

SANNING: Det finns bara en sanning men jag kan upplevas på många olika sätt. Jag bor hos varje människa, men ändå kan ingen äga mig.

TALAREN: Om det är så helt avgörande att upptäcka dig, varför är det då så svårt att hitta dig?

SANNING: (blir tyst ett ögonblick) Jag kan bara komma fram där man söker mig på ett äkta och uppriktigt sätt. Jag kan bara visa mig när var och en delar med sig av vad de vet om mig och när var och en respekterar vad de andra säger. Där man behandlar mig som en handdocka på en dockteater känner jag mig utnyttjad och sårad, så då jag drar mig tillbaka.

TALAREN: Av dessa tre vänner, vem är du mest rädd för?

SANNING: (utan att tveka) Jag fruktar honom – bror Barmhärtighet. Eftersom han har så bråttom att läka, skymmer han mitt ljus och fördunklar min tydlighet. Han glömmer att Förlåtelsen är vårt GEMENSAMMA barn, inte bara hans.

(Sanning sätter sig ner)

TALAREN: Men du då, bror Barmhärtighet, jag är säker på att du också har någonting att säga. Vad är det som bekymrar dig?

(Barmhärtighet ställer sig upp)

BARMHÄRTIGHET: (talar först med en nästan vädjande ton, som om han kände sig allvarligt ifrågasatt). Jag är bror Barmhärtighet. Jag ger möjlighet till en ny start. Jag fokuserar på människor och deras relationer. Acceptans, Medkänsla och Stöd samarbetar med mig. Jag känner så väl till skröpligheten i våra mänskliga livsvillkor. Vem är fullkomlig? (pekar på Sanning) Titta på syster Sanning här. Hon vet att hennes ljus kan ge klarhet, men alltför ofta bländar det och bränner. Vad finns det för frihet utan liv och relationer? Förlåtelse är verkligen vårt gemensamma barn men inte när människor klubbas ner på ett arrogant sätt till ödmjukhet och ångest över sin ofullkomlighet och svaghet. Vårt barn Förlåtelse har fötts för att ge läkedom.

TALAREN: Men bror Barmhärtighet, när du är så snar att acceptera, stödja och gå vidare, aborterar du då inte barnet?

BARMHÄRTIGHET: (blir allt mer självsäker) Jag skymmer inte syster Sannings ljus. Det måste du förstå. Jag är bror Barmhärtighet. Jag är skapad av nåd och kärlek och jag stöder livet själv. Det är min uppgift i livet att betona nåden som gör det möjligt att börja om på nytt.

TALAREN: Och vem fruktar du mest?

BARMHÄRTIGHET: (pekar på Rättvisa) Min bror Rättvisa, i sin iver att förändra och ställa tillrätta, glömmer han att rötterna är rotade i verkliga människor och relationer.

(Barmhärtighet sätter sig ner)

TALAREN: Bror Rättvisa, vad säger du om det här?

(Rättvisa ställer sig upp)

RÄTTVISA: (talar med hög röst men ler) Jag är bror Rättvisa. Barmhärtighet har rätt. Jag fokuserar på att ställa saker till rätta. Jag ser mig själv som en person som ser hur det står till under ytan och vad som ligger bakom de frågor som folk tycks bråka om. Rötterna till flertalet konflikter bottnar i ojämlikhet, girighet och oegentligheter. Jag står tillsammans med syster Sanning som sprider ljus över hur missgärningarna går till. Min uppgift är att förvissa mig om att någonting görs för att reparera den skada som vållats särskilt gentemot offren och de förtryckta. Vi behöver återupprätta relationer men aldrig utan att erkänna och rätta till det som orsakade att relationen bröts.

TALAREN: Men bror Rättvisa, alla i det här rummet upplever att de har blivit förorättade. Många människor är villiga att rättfärdiga sina handlingar och till och med använda våldshandlingar i ditt namn. Är det inte så?

RÄTTVISA: Jo, så är det. De flesta av oss förstår inte. (gör en paus) Du förstår, jag är först och främst intresserad av att man tar ansvar. Ofta tror vi att vad som helst är acceptabelt. Uppriktiga och starka relationer bygger på verkligt ansvarstagande och sann kärlek. Kärlek utan ansvar är bara ord. Kärlek med ansvar innebär ett förändrat beteende och förändrade handlingar. Det är det som upprättelse egentligen handlar om. Mitt mål är att orden verkligen ska leda till ansvarfulla handlingar.

TALAREN: Så vem är det du fruktar?

RÄTTVISA: (småskrattar) Mina barn! Jag fruktar mina barn, bror Barmhärtighet och syster Fred. De ser sig själv som föräldrar! Men i verkligheten är de resultatet av mina ansträngningar.

(Fred ler och väntar inte på att bli inbjuden. Hon ställer sig upp)

FRED: Jag är syster Fred, och jag håller med er alla tre. Jag är både det barn som de har fött, den moder som har gett dem liv, och den maka som följer dem längs vägen. Jag håller ihop samhället och ser till att här finns trygghet, respekt och välbefinnande.

(Sanning ställer sig upp)

SANNING: Det är just det som är problemet. Du ser dig själv som större och viktigare än oss andra.

RÄTTVISA: Arrogans! (pekar med fingret mot Fred) Håll dig på mattan! Det är du som ska följa oss. Du ska inte springa i förväg.

(Sanning och Rättvisa sätter sig ner)

FRED: Det är sant, bror Rättvisa och syster Sanning. Jag kommer till min fulla rätt när jag framträder genom och efter er båda. Men det är också sant att utan mig finns det inget utrymme för syster Sanning att bli hörd. Och utan mig går det inte att bryta sig ut ur den onda cirkeln av anklagelser, bitterhet och blodsutgjutelse. Du själv, bror Rättvisa, kan inte ta form om inte jag är med. Jag går både före och kommer efter. Det finns ingen annan väg att nå mig. Jag är själv vägen.

TALAREN: Och vem fruktar du?

FRED: Inte vem, utan vad och när. Jag fruktar manipulation. Jag fruktar när man manipulerar syster Sanning för sina egna syften. Somliga ignorerar henne, somliga använder henne som en piska, somliga gör anspråk på att äga henne. Jag fruktar när bror Rättvisa offras för bror Barmhärtighets skull. Jag fruktar den blinda manipulation som leder till att man offrar livet själv för att uppnå bror Rättvisas ideal. När sådana knep tas till blir jag kränkt och blir som ett skal utan innehåll.

(Fred sätter sig ner)

TALAREN: Hur skulle det kunna bli möjligt för er fyra att mötas? Vad skulle ni behöva från varandra?

(alla fyra sitter kvar under resten av föreställningen)

SANNING: (ser på Barmhärtighet) Du behöver lugna ner dig, bror Barmhärtighet. Ge mig tid att komma fram. Vårt barn kan inte födas om det inte får växa till sig i sin mors livmoder.

BARMHÄRTIGHET: (nickar) Lys klart kära syster Sanning. Men var försiktig så att du inte bländar och bränns. Kom ihåg att varje person är ett Guds barn. Vi är alla svaga och behöver stöd för att kunna växa.

RÄTTVISA: Jag känner mig delvis lugnad av vad syster Fred säger. Men jag behöver ett klart uttalande att hon ger utrymme för ansvarstagande och handlingar. Kom ihåg när Mika talade om oss: "Älska Barmhärtighet och följ Rättvisa". Du, syster Fred, måste ge rum för mig att komma fram. Annars, blir du aborterad.

FRED: Bror Rättvisa, vi går med på det om du erkänner att vi behöver varandra. Låt inte ditt medkännande hjärta fyllas av bitterhet, som får fritt spelrum. Jag ska bereda jorden för dig så att du kan verka och bära frukt.

TALAREN: Och vad kallas den plats, där ni står tillsammans?

RÄTTVISA, FRED, BARMHÄRTIGHET OCH SANNING:

(alla talar samtidigt)

Den platsen kallas Försoning.

Förbön

SANNING

- Vi ber för regeringarna i hela världen, att det ska bli öppenhet och ärlighet – att allt som görs kan ske i ljuset.
- Vi ber för alla samhällen och organisationer som kämpar mot oärlighet – att sanningen ska komma fram och att man ska hitta vägen till försoning.
- Vi ber för människor som lever med osäkerhet och förtvivlan – att de ska få uppleva sanningen om din kärlek.

BARMHÄRTIGHET

- Vi ber för alla makthavare i vår värld – att deras hjärtan ska fyllas med barmhärtighet så att de förmår att bry sig om de minsta och mest betydelselösa.
- Vi ber för samhällen präglade av konflikter och spänningar – att människor ska gripas av en önskan att förlåta och börja om på nytt.
- Vi ber för dem som har kränkt andra eller orsakat andra stor skada eller lidande, de som har dödat eller utsatt andra för upprepade övergrepp – att de ska hitta vägen tillbaka till en ny start och ett nytt sätt att leva.

RÄTTVISA

- Vi ber för multinationella, skattesmitande företag – att de ska inse det orättvisa i sitt handlande och vidta åtgärder för att rätta till det felaktiga som skett.
- Vi ber för samhällen där illgärningar ställt till stor förödelse, och ber att du kallar människor som kan hjälpa till att ställa saker tillrätta.
- Vi ber för människor som kämpar mot ett samhällssystem, som inte tar hänsyn till deras behov, att de ska få uppleva din hjälp och din styrka.

FRED

- Vi ber för länder och områden som drabbats och lider av pågående strider och konflikter och ber att de ska hitta sin väg till fred.
- Vi ber för samhällen som tycks frodas genom negativa attityder och konflikter och ber att de ska lära sig att glädjas åt fred.
- Vi ber för människor som ansätts av ånger, känsla av misslyckande, skam och vrede och ber att de ska fyllas av frid.

BIBELN
PSALTAREN PSALM 85

För körledaren. Av Korachs ättlingar, en psalm.

Herre, förr var du god mot ditt land,
du vände Jakobs öde.

Du tog bort ditt folks skuld
och förlät all deras synd.

Du drog tillbaka din vrede,
lät den glödande harmen slockna.

Upprätta oss, Gud, vår räddare,
låt din ovilja mot oss fara!

Skall du vredgas på oss för alltid,
skall din vrede vara från släkte till släkte?

Vill du inte ge oss liv igen,
så att ditt folk kan glädjas över dig?

Herre, visa oss din godhet
och ge oss din hjälp!

Jag vill höra vad Gud säger.

Herren förkunnar välgång
för sitt folk och sina trogna
och för de redbara.

De som fruktar honom har nära till hans hjälp,
hans härlighet bor i vårt land.

Godhet och trofasthet möts,
fred och rättvisa omfamnar varandra.

Trofasthet spirar ur jorden,
rättvisa blickar ner från himlen.

Herren själv ger allt gott,
vårt land ger sin gröda.

Rättvisa går framför honom,
fred och välgång i hans spår.